

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 430/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. decembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou ČERNEJOVÁ & HRBEK, s. r. o., Kýčerovského 7, Bratislava, konajúcej prostredníctvom konateľ'a a advokáta JUDr. Jána Šinkovica, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22 Co 53/2017 z 27. marca 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti [REDACTED] o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júna 2018 doručená sťažnosť spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa

čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22 Co 53/2017 z 27. marca 2018 (ďalej len „krajský súd“ a „rozsudok krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 24 Csp 57/2016 zo 6. apríla 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalobkyni z titulu vydania bezdôvodného obohatenia sumu 468,15 € spolu s 8 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 468,15 € od 6. októbra 2016 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobkyni zároveň priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Okresný súd právne posúdil predmetné konanie ako spotrebiteľský spor a v rámci odôvodnenia vychádzal so skutkového zistenia, že sťažovateľka prostredníctvom platobnej karty poskytla žalobkyni predschválený úverový rámec 900 € so štandardnou mesačnou splátkou 30 € a úrokovou sadzbou 22,80 % p. a. Okresný súd ďalej konštatoval, že žalobkyňa vyčerpala 795,97 € a zaplatila celkovo 1 264,12 €. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v predmetnej spotrebiteľskej zmluve nie sú uvedené údaje o dobe trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, údaje o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, ročnej percentuálnej miere nákladov a priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov, čo boli v čase uzatvárania tejto zmluvy povinné údaje vyžadované zákonom č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení ku dňu podpisu spotrebiteľskej zmluvy. Následkom absencie týchto údajov je bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Podľa názoru okresného súdu ak takéto údaje spotrebiteľská zmluva neobsahovala, sťažovateľke nemohol vzniknúť zákonný nárok na zaplatenie dohodnutých poplatkov. Prijatím takéhoto plnenia bez právneho dôvodu preto vzniklo na strane sťažovateľky

bezdôvodné obohatenie, ktoré musí vydať. Okresný súd ďalej uzavrel, že neuvedenie ročnej percentuálnej miery, výšky, počtov a termínov splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov do zmluvy o predmetnom spotrebiteľskom úvere je nepochybne úmyselným porušením zákona, čo vedie k záveru, že bezdôvodné obohatenie, ktoré takýmto spôsobom vzniklo, je bezdôvodným obohatením získaným úmyselne, a je preto potrebné vychádzať z desaťročnej objektívnej premlčacej lehoty.

4. Sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdil.

5. Krajský súd zhrnul svoje odôvodnenie v podstatnom takto:

«Odvolací súd už v minulosti judikoval, že všeobecné obchodné podmienky, ak sa majú stať súčasťou zmluvy, môže sa to udiať prostredníctvom transparentnej inkorporačnej doložky. Netransparentnú inkorporačnú doložku zároveň judikoval ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve. O netransparentnú inkorporačnú doložku ide aj vtedy, ak je uvedená menším písmom ako zmluvné podmienky predstavujúce podstatné zložky zmluvy...

Ako odvolací súd uviedol už vyššie, podstatne menším písmom bol v Potvrdzujúcom liste - schválenie žiadosti o [REDAKOVANÉ] uvedený aj údaj o celkových nákladoch spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, ako aj údaj o celkovej čiastke, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť. Ide o nevhodné predkladanie zmluvných podmienok a uvedenie menšieho písma hodnotí odvolací súd ako nepochopiteľný a ako úmysel nie dobrý, ktorému za žiadnych okolností nemieni poskytnúť ochranu. Takéto konanie žalovanej je preto potrebné posúdiť ako neprijateľné, ktoré v demokratickej spoločnosti nemôže za žiadnych okolností obstať. K drobnému písmu porovnaj nález I. US 342/09 (ČR). Nejde o neprimeraný paternalizmus štátu, ale o dôsledné naplnenie cieľov unijného práva.

Neprijateľné podmienky nie sú taxatívne vypočítané a súdna prax ich môže judikovať so zreteľom na skutkové a právne okolnosti prípadu. Súdny členský štátov

môžu judikovať, ktoré zmluvné podmienky sú nekalé (porov. C 237/02, *Freiburger Kommunalbauten* cit. „Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka, ako je tá, ktorá je predmetom sporu vo veci samej, spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13 ako nekalú.“).

Navyše, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že inkorporačná doložka bola uvedená len v Žiadosti o aktiváciu [REDAKOVANÉ] a nie aj v Schválení žiadosti o [REDAKOVANÉ]...

Čo sa týka vznesenej námietky premlčania odvolací súd poznamenáva, že žalovaná ako osoba podnikajúca na finančnom trhu (deň zápisu 01.04.1992) má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od nej očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov, teda jej povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov...

Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie a vo vzťahu k otázke včasnosti podania žaloby poukazuje aj na formu zavinenia vzniku bezdôvodného obohatenia, ktorá priamo súvisí s otázkou premlčania.

V tejto súvislosti je právne významné to, že rešpektovanie princípu „*ignorantia iuris non excusat*“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa (poskytovateľa, podnikateľa) treba vyžadovať v najvyššej možnej miere (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. januára 2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012).

Je dôvodné preto predpokladať, že žalovaná minimálne vedela, že neuvedením podstatných náležitosti vyžadovaných zákonom č. 129/2010 Z. z. v zmluve o spotrebiteľskom úvere nastane zákonom predpokladaná sankcia, t. j. bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru a pre prípad, že to tak urobí, bola s uvedenou zákonnou sankciou uzrozumená (*dolus indirectus*, tzv. nepriamy úmysel). Jej konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. V zmysle ust. § 107 ods. 2 OZ (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove z 12. decembra 2011, sp. zn. 7Co/84/2011, tiež rozsudok Krajského súdu v Prešove z 21.1.2013, sp. zn. 2Co 9/2012). Zákonodarca pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení počíta s desaťročnou

objektívnu premlčacou dobou, ktorá sa počíta odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 2 OZ)...

Žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia žalobkyňa podala i v rámci dvojročnej subjektívnej premlčacej doby...

Je úplne logické sa domnievať, že spotrebitelia by asi sotva platili, ak by mali vedomosť, že platiť nemajú. Nie sú však chránení neobmedzenú dobu, ale len kým im neuplynie objektívna premlčacia doba, ktorá začína plynúť bez ohľadu na to, či sa dozvedeli o bezdôvodnom obohatení a o tom, kto sa na ich úkor obohatil.

Relevanciu má teda to, od kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala. V danom prípade sa tak stalo v máji roku 2016, kedy sa žalobkyňa o bezdôvodnom obohatení dozvedela od Združenia na ochranu spotrebiteľa HOOS, ktoré túto skutočnosť písomne potvrdilo dňa 08.08.2016.»

6. Sťažovateľka považuje rozsudok krajského súdu za arbitrárny, porušujúci jej označené základné práva. Zásah do svojich základných práv vidí sťažovateľka v niekoľkých rovinách, v prvom rade namieta posúdenie objektívnej premlčacej lehoty s tvrdením: „Zmluva bola uzavretá v roku 2011, v danom čase nemohol mať dodávateľ vedomosť o tom, že zmluvu o niekoľko rokov neskôr súd posúdi ako v nejakom ohľadne nedostatočnú. Prezumpcia úmyslu bezdôvodne sa obohacovať na strane dodávateľa v spotrebiteľskom vzťahu, bez riadneho dôkazného zistenia skutkového stavu, z ktorého by taký záver vychádzal, nie je prípustná a dosahuje až intenzitu svojvôle na strane konajúceho súdu - ak na takej prezumpcii úmyslu založil odvolací súd Napádané rozhodnutie, zaťažil ho vadou zasahujúcou do Ústavou, Listinou a Dohovorom garantovaných práv Sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie.“ Na podporu svojej argumentácie sťažovateľka ďalej pomerne obsiahlo cituje vybranú judikatúru všeobecných súdov k bezdôvodnému obohateniu.

7. Ďalej sťažovateľka namieta, že závery krajského súdu, ktoré vychádzajú z názoru, že zmluva o revolvingovom (t. j. opakovane čerpanom a splácanom) spotrebiteľskom úvere (poskytnutého na základe zmluvy uzavretej na dobu neurčitú) musí obsahovať tie isté náležitosti ako zmluva o bežnom spotrebiteľskom úvere

s vopred známym počtom splátok a termínom ukončenia zmluvného vzťahu (t. j. presný výpočet RPMN), sú nekompromisným formalizmom, ktorý je neprípustný. Ďalej k tomu dodáva: *«Informácia o priemernej hodnote PRMN pre kreditné karty bola zverejnená až v tabuľke „Súhrnné informácie o údajoch o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi za 2. štvrťrok 2011“, zverejnená dňa 29.07.2011 (rovnako na vyššie uvedenej webovej adrese). Pokiaľ teda samotný štát zverejnil dané údaje (o priemernej RPMN pre kreditné karty) až v čase po uzavretí zmluvy o úvere (prostredníctvom ktorej sa poskytol žalobcovi revolvingový úver cez kreditnú kartu), je zrejmé, že daný údaj nemohla Sťažovateľka do zmluvy o úvere uviesť (uviedla tam aspoň, že daný údaj sa v danom čase nezverejňuje). Opätovne, zákon, resp. jeho interpretácia, predsa nesmie požadovať nemožné. Napádané rozhodnutie „sankcionuje“ Sťažovateľku za nesplnenie nesplniteľnej povinnosti. Napádané rozhodnutie tak z pohľadu Sťažovateľky v tejto otázke vychádza z neprípustného formalizmu na ťarchu Sťažovateľky, výsledkom čoho je zásah do Ústavou, Listinou a Dohovorom garantovaných práv Sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie.»*

8. V **petite sťažnosti** sťažovateľka žiadala vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv podľa ústavy, listiny a dohovoru rozsudkom krajského súdu, zrušil napádaný rozsudok krajského súdu, vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je teda absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených

zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Listina v čl. 36 ods. 1 zakotvuje obsahovo zhodné základné právo.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

14. Podstatu sťažnosti tvorí námietka sťažovateľky, že krajský súd nesprávne vyhodnotil vykonané dokazovanie a v nadväznosti na túto vadu vec arbitrárne posúdil. Z uvedených dôvodov ústavný súd skúmal obsah sťažnosti a napadnutého rozsudku krajského súdu v tom smere, či konajúcim súdom zvolená interpretácia právnych predpisov nebola neodôvodnená až do takej miery, že by to mohlo mať za následok porušenie označených základných práv.

15. Zo sťažnosti a z jej príloh tiež vyplýva, že konanie a rozhodnutie, v súvislosti s ktorým sťažovateľka namieta porušenie svojich práv, sa týka istiny vo výške 468,15 €. Ústavný súd už viackrát vyslovil právny názor, podľa ktorého ak Civilný sporový poriadok v § 422 podmieňuje prípustnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku dosiahnutím určitej stanovenej hodnoty predmetu konania, a tým vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných všeobecnými súdmi v dovolacom konaní, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Aj preto ústavný súd v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu (k intenzite IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011). Vo veci sťažovateľky o takýto výnimočný prípad podľa názoru ústavného súdu celkom zjavne nejde.

16. O výnimočnosti daného prípadu nepresvedčila ústavný súd ani argumentácia sťažovateľky. Ústavný súd k tomu poznamenáva, že ani názor kontroverzný, s ktorým možno aj nesúhlasiť, nemusí mať intenzitu ústavného porušenia (I. ÚS 725/2016). Ústavný súd opierajúc sa o svoju doterajšiu judikatúru, ako aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v danej veci nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie právnych záverov krajského súdu.

17. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom objasnil skutkový základ veci a aplikáciu právnej úpravy, ktorá nie je v rozpore s jej zmyslom a účelom. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľky, že v iných prípadoch týkajúcich sa obdobnej problematiky použili všeobecné súdy rozdielnu interpretáciu všeobecne záväzných právnych predpisov, ústavný súd zastáva názor, že nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov, lebo zjednocovanie rozhodovacej praxe je vecou odvolacích súdov, resp. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (I. ÚS 199/07, I. ÚS 235/07). Uvedený názor platí o to viac, ak predmetom ústavnej sťažnosti je posúdenie bagatelnej veci (obdobne. I. ÚS 157/08).

18. Nesúhlas sťažovateľky s rozsudkom krajského súdu nemôže sám osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto rozhodnutia a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojim vlastným. Ústavný súd neprisvedčuje ani námietke sťažovateľky týkajúcej sa nedostatočného zdôvodnenia napadnutého uznesenia, ústavný súd k tomu uvádza, že sťažovateľka v tomto konaní dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý je dostatočne odôvodnený a má oporu vo vykonanom dokazovaní.

19. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

20. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2018